

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Навчально-науковий Гуманітарний інститут
Кафедра педагогіки та психології професійної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор

« » 2018р.



Система менеджменту якості

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

**навчальної дисципліни
"Основи психосемантики"**

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність: 053 «Психологія»

Освітньо-професійна програма: «Практична психологія»


Курс – 3 Семестр – 5

Аудиторні заняття – 51 Диференційований залік – 5 семестр

Самостійна робота – 69

Усього (годин/кредитів ECTS) – 105/3,5

Індекс НБ-8-053/16-3.22

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Основи психосемантики"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 12.01.07 – 01-2018
		Стор.2 із 9	

Навчальну програму дисципліни " Основи психосемантики" розроблено на основі освітньо-професійної програми та навчального плану № НБ-8-053/16 підготовки фахівців освітнього ступеня "Бакалавр" за спеціальністю 053 «Психологія» та освітньо-професійною програмою «Практична психологія» та відповідних нормативних документів та наказу №207/од від 27.04.2018р.

Навчальну програму розробила
Професор кафедри педагогіки
та психології професійної освіти _____ О.Дробот

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 053 «Психологія», освітньо-професійної програми «Практична психологія». - кафедри педагогіки та психології професійної освіти, протокол № від _____ 2018 р.
Завідувач кафедри _____ Е.Лузік

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради Навчально-наукового Гуманітарного інституту, протокол № _____ від " _____ " _____ 2018 р.
Голова НМРР _____ А.Кокарева

УЗГОДЖЕНО
Директор ННГМІ
_____ С.Ягодзінський
" _____ " _____ 2018 р.

Рівень документа – 3б
Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Врахований примірник



1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма навчальної дисципліни “Основи психосемантики” розроблена на основі “Методичних вказівок до розроблення та оформлення навчальної та робочої навчальної програм дисциплін», введених в дію розпорядженням від 16.06.2015р. №37/роз.

Дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в галузі практичної психології.

Метою викладання дисципліни є ознайомлення з основними концепціями існування, становлення й розвитку індивідуальних систем значень у свідомості, завдяки яким людина сприймає зовнішнє середовище та свій внутрішній світ та надання практичних навичок при використанні психосемантичних методів у практичній роботі психолога.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є: систематизування уявлення про науку «Психосемантика» як галузі когнітивної психології у сучасному науковому світі, ознайомлення із її категоріальним та понятійним апаратом; надання уяви про свідомість у психосемантичному напрямку та понять різних видів свідомості; показати, що реконструкція моделі суб'єктивного людського світу, де його зміст кодується в мові, визначає унікальність кожної особистості; засвоєння студентами питань історії, методології та особливості міждисциплінарних зв'язків психосемантики з іншими науками; вивчення основних базових методів експериментальної та суб'єктивної психосемантики з можливостями практичного застосування цих методів в теоретичних та прикладних дослідженнях.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- Теоретичні положення та категоріальний апарат психосемантики.
- Сучасні напрямки психосемантичного дослідження у психології.
- Процес формування та розвитку індивідуальних систем значень у свідомості людини.
- Процес розвитку мови у нормі та патології.
- Вплив суб'єктивного світу людини на пізнавальні процеси, процеси прийняття рішень, мотивації та розуміння.

Вміти:

користуватись

- методом вербального семантичного диференціалу,
- методом візуального семантичного диференціалу,
- методом репертуарних град,
- асоціативним методом,



створювати:

- матриці для семантичного диференціалу та використовувати їх з метою власного наукового дослідження,

- фоно – семантичний аналіз тексту,

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з двох навчальних модулів, а саме:

- навчального модуля №1 «Історичні та теоретико-методологічні основи науки «Психосемантика»»,

- навчального модуля №2 «Прикладні аспекти використання методів психосемантики».

Кожен модуль є логічною завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Навчальна дисципліна «Основи психосемантики» базується на знаннях таких дисциплін, як: «Загальна психологія», «Психологія особистості», «Практична психологія» та є базою для вивчення таких дисциплін, як: «Основи психологічного консультування», «Психолінгвістика», «Психодіагностика» та інших.

2. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Модуль № 1 «Історичні та теоретико-методологічні основи науки «Психосемантика»»

Тема 2.1.1. Психосемантика як галузь когнітивної психології, сутність та основні поняття. Історія виникнення психосемантики, міждисциплінарні зв'язки науки «Психосемантика». Специфіка психосемантики, її предмета і методів. Основні завдання психосемантики та перспективи подальших психологічних досліджень у психосемантичному напрямку. Поняття суб'єктивної та експериментальної психосемантики.

Тема 2.1.2. Три підходу в теорії смислу, поняття смислу у діяльнісному підході А.Н. Леонтьєва. Три підходу в теорії смислу: Ф.Фенікса - С.Мадді, Дж. Ройса, В. Франкла. Поняття смислу у діяльнісному підході А.Н. Леонтьєва. Поняття суб'єктивної та експериментальної психосемантики.

Тема 2.1.3. Поняття свідомості у психосемантиці та її зв'язок з пізнавальними процесами. Свідомість з точки зору психосемантики. Психосемантика традиції смислу (О.М. Леонтьєв, Д.О. Леонтьєв, О.Ю.Артем'єва) і традиції значення (В.Ф. Петренко, О.Г. Шмельов). Розуміння «значення», «смислу» в діяльнісному підході. Пізнавальні процеси і психосемантика. Процес сприймання. Сміслова сфера особистості. Семантична структура мови.

Тема 2.1.4. Основні категорії психосемантики. Категоріальна структура свідомості. Поняття значення. Різниця в інтерпритації мисленнєвих процесів



«знак-референт». Підходи до розуміння смислу у психології. Смысл як структурний елемент свідомості і діяльності. Феномен контексту

Тема 2.1.5. Поняття значення, індивідуальна система значень, форми існування значення у психосемантики. Індивідуальна система значень, конотативне значення, двоїста природа значення. Форми існування значення. Теорія формування значення, трикутник Огдена-Річардса.

Тема 2.1.6. Семантичний простір особистості, образ як форма існування значення, поняття символу і знаку. Семантичний простір особистості. Образ як форма існування значення. Символ і знак. Суб'єктивний семантичний простір. Денотативне, конотативне значення. Суб'єктивна семантика та мовна картина світу. Поняття смислу у діяльнісному підході А.Н. Леонтьєва.

Тема 2.1.7. Психологія суб'єктивної семантики та експериментальна психосемантика. Сутність понять психології суб'єктивної семантики та експериментальної психосемантики. Характеристики конотативного значення. Проблема побудови просторів суб'єктивного досвіду. Психосемантика форми і кольору.


Тема 2.1.8. Візуальна психосемантика, моделювання в психології суб'єктивної семантики, поняття ментального простору. Моделювання в психології суб'єктивної семантики. Ментальні простори. Параметри семантичного простору. Психосемантика геометричних форм (Е.Ю.Артем'єва). Класифікація семантичних значень кольору (Л.М. Миронова; Б. Райт і Л. Рейнуотер).

2.2. Модуль № 2 «Прикладні аспекти використання методів психосемантики»

Тема 2.2.1. Теорія і практика використання психосемантичних методів. Історія виникнення та практика використання у світової та вітчизняної психологічної науці методів психосемантики. Специфіка психосемантичних методів. Семантична диференціація в професіографії. Універсальний предметний код і декодування інформації. Природа патології знаковості. Психосемантика управлінської свідомості. Використання математичної статистики у психосемантики. Психосемантика і психодіагностика.

Тема 2.2.2. Методи психосемантичних досліджень у психотерапевтичному процесі. Когнітивне консультування як напрям психологічної практики. Методи семантичного шкалування. Асоціативні методи реконструкції індивідуального семантичного простору. Методики вербального асоціативного експерименту: метод вільних асоціацій, спрямований асоціативний експеримент.

Тема 2.2.3. Метод вільних асоціацій: прямий; метод парних асоціацій. Теорія методу вільних асоціацій. Сутність та основні правила, переваги та

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Основи психосемантики"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 12.01.07 – 01-2018
		Стор.6 із 9	

недоліки асоціативних методів. Метод прямих асоціацій. Метод парних асоціацій.

Тема 2.2.4. Метод керованих асоціацій, метод семантичного радикалу, ланцюговий метод. Теоретичні основи методу керованих асоціацій, використання на практиці. Сутність, мета та завдання методу. Метод семантичного радикалу. Ланцюговий метод, поняття гнізда та асоціативного обсягу.

Тема 2.2.5. Вербальний семантичний диференціал як експериментальний метод реконструкції індивідуальної системи значень. Теоретичні основи методу семантичного диференціалу. Процедура проведення методики вербального семантичного диференціалу Ч. Осгуда. Переваги та недоліки методу вербального семантичного диференціалу.

Тема 2.2.6. Візуальний семантичний диференціал як експериментальний метод реконструкції індивідуальної системи значень. Теоретичні основи методу семантичного диференціалу. Процедура проведення методики візуального семантичного диференціалу (О.Ю.Артем'єва). Переваги та недоліки методу візуального семантичного диференціалу.

Тема 2.1.7. Метод особистісних конструктів Дж. Келлі, метод «репертуарних град». Теоретичні основи методу. Процедура проведення методики «репертуарних град». Переваги та недоліки методу особистісних конструктів Дж. Келлі.

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

3.1. Основні рекомендовані джерела

- 3.1.1. Акопов Г.В. Проблема сознания в психологии. Отечественная платформа / Акопов Г.В. – Самара.–Изд. СНЦ РАИ – СамИКП, 2002. – 206 с.
- 3.1.2. Аллахвердов В.М. Сознание как парадокс (Экспериментальная психология / Аллахвердов В.М. – Т. 1.–С-Пб.: Издательство «ДНК», 2000.– 528 с.
- 3.1.3. Бондаренко А.Ф. Психологическая помощь: теория и практика / Бондаренко О.Ф.- Изд. 3-е, испр. И доп. – М.: Независимая фирма «класс», 2001.- с.336
- 3.1.4. Варій М.Й. Загальна психологія / Навчальний посібник/ 2-ге видан., випр. І доп. – К.: «Центр учбової літератури», 2007. – 968 с.: с. 414-436
- 3.1.5. Выготский Л.С. Мышление и речь // Выготский Л.С. Психология развития человека. – М.: Изд-во Смысл; Эксмо, 2005. – С. 8-20.
- 3.1.6. Дробот О.В. Психосемантичні особливості професійної свідомості майбутніх менеджерів. – дис. канд. психол. наук за спеціальністю 19.00.01 – загальна психологія, історія психології – ОНУ ім. І.І. Мечникова, Одеса, 2009. – 237 с.



3.1.7. Дробот О.В. Психосемантика управлінської свідомості керівника: Монографія / Ольга Вячеславівна Дробот. Одеса: ОНУ ім. І.І. Мечникова; Донецьк: ТОВ «Східний видавничий дім», 2014. – 372 с.

3.1.8. Дробот О.В. Професійна свідомість керівника: навчальний посібник / Дробот О.В. – К.: Талком, 2016. – 339 с.

3.2. Додаткові рекомендовані джерела

3.2.1. Кара-Мурза С. Манипуляция сознанием/ Кара-Мурза С. – М. 2002, - С. 83-322, с. 809

3.2.2. Келли Дж. Теория личности: психология личных конструктов / Келли Дж. – СПб.: Речь, 2000. – 249 с.

3.2.3. Леонтьев Д.А. Психология смысла: природа, строение и динамика смысловой реальности / Леонтьев Д.А. – М.: Смысл, 2003. – С. 47-78

3.2.4. Лозова О.М. Методологія психосемантичних досліджень етносу. Л 72 Монографія. –К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. – 176 с.

3.2.5. Лозова О. М. Основи психосемантичних досліджень етнічної свідомості: навч.-метод. посіб. / Лозова О. М. – Мелітополь: Видавничий будинок ММД, 2007. – 62 с.

3.2.6. Общая психология. Словарь / Под. ред. А.В. Петровского // Психологический лексикон. Энциклопедический словарь в шести томах / Ред.-сост. Л.А. Карпенко. Под общ. ред. А.В. Петровского. – М.: ПЕР СЭ, 2005. – 251 с.


3.2.7. Петренко В. Ф. Основы психосемантики / Петренко В. Ф. – 2-е изд., доп. – СПб. : Питер, 2005. – 480 с.

3.2.8. Петренко, В. Ф. Многомерное сознание: психосемантическая парадигма/ В. Ф. Петренко. - Москва: Новый Хронограф, 2010. - 440 с.4

3.2.9. Рощенський А.Ю. Психосемантичний аналіз як засіб дослідження категоріальної структури індивідуальної свідомості особистості // Збірник наукових праць (Психологічні науки). – №1. – Бердянськ: БДПУ, 2004. – 206с.

3.2.10. Серкин В. П. Методы психосемантики / Серкин В. П. – М. : Аспект Пресс, 2004. – 207 с.

3.2.11. Швалб Ю.М. Целеполагающее сознание (психологические модели и исследования) / Швалб Ю.М. – К.: Миллениум, 2003.– 289 с.

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Основи психосемантики"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 12.01.07 – 01-2018
		Стор.9 із 9	

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ змін и	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				